Ч. 95 (13.993). Львів, четвер 11. квітня 1935. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504·060, 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Велика політична дискусія у палаті громад.

ЛЬОНДОН, 10. 4. ПАТ. Нині на засіданні палати громад міністер Саймон виголосив промову на тему закордонної політики, заявляючи зараз на початку, що візити англійських міністрів у европейських столицях мали на меті поінформуватися про погляди інших урядів на питання конференції у Стрезі.

СТАНОВИЩЕ НІМЕЧЧИНИ.

Гітлер виразно заявив, що Німеччина не хоче підписати східного пакту, де є клявзуля про взаємну поміч. Німеччина не хоче пакту взаємної помочі з большевиками. Прихильно ставиться до договору про ненапад між великодержавами, заінтересованими справою сходу, але той договір мусів би мати консультативні клявзулі на випадок нападу. Теж Литва не може брати участи в договорі про ненапад.

СТАНОВИЩЕ СОВІТІВ.

Большевицький уряд заявив Іденові, що уважає що теперішня ситуація примушує продовжувати зусилля, створити систему безпеки в Европі за вказівками комунікату з 3. лютого. На думку большевицького уряду східний пакт не змагає до того, щоби окружити будьяку іншу державу, а має на меті безпеку всіх його учасників. Участь Польщі і Німеччини в договорі дала би найкращу розвязку питання.

У Варшаві мін. Бек пояснив, що Польща договорами з Совітами і Німеччиною запевнила собі умовини на обох своїх кордонах. Тому рівнож не може заявити, чи підпише східний договір.

Про те саме говорили у Празі.

В справі зброєнь на суші Гітлер заявив, що Німеччина хоче мати 36 дивізій зі станом 550 тис. всіх родів зброї, включно із пробоєвими відділами і змілітаризованою поліцією. У справі морських зброєнь домагається 35 проц. британського тонажу та щодо летунства зрівнання з В. Британією і Францією.

Мін. Саймон передав цей звіт так, як говорили інші. Очевидно, що британські міністри звернули увагу на поважну розбіжність поглядів у деяких точках. В. Британія візьме участь у Стрезі не формуючи заздалегідь свого становища. Мін. Саймон висловив надію, що закордонна публична опінія підожде до офіційної заяви уряду, покищо не проголошуючи невідповідних висновків з англійських пресових коментарів.

ДИСКУСІЯ.

Підсекретар для справ летунства Сассон заявив, що коли брати під увагу всі чинники, то військове летунство В. Британії має все ще таки значнішу перевагу над німецьким. Та постійний зріст німецького летунства тривожить В. Британію і примушує її постійно і пильно на це уважати. На запит, які є летунські сили Німеччини відповів, що докладних даних не має, бо німецький уряд не оголошує ніяких даних про летунську продукцію.

Лендсбері, провідник лейбуристів, заявив, що уряд не хотів зложити виразної декларації та висловив надію, що по Стрезі палата громад почуе декларацію уряду в справі закордонної політики. Промовець сподіється, що мін. Саймон старатиметься зорганізувати у Стрезі збірну безпеку в рамах Ліґи Націй, безпеку, що спиралась би не на баґнетах і трійливих газах та не на зброєннях, але на розброєнні.

Самуель Герберт домагається, щоб уряд запевнив палату, що у Стрезі не затягнуть ніяких зобовязань без попередньої дискусії у палаті громад.

Мін. Саймон заявляє, що таке запевнення може скласти. Через те свобода ділання В. Британії так не буде звязана. Чейже по Стрезі буде Женева.

Чемберлен домагається, щоб дискусію над закордонними справами відбути зараз по Великодні. Мекдональд погодився на це.

Мекстон (незалежна робітнича партія) протестує проти того, що нема дискусії над закордонною політикою перед Стрезою і Женевою та питається, чи конференція у Стрезі матиме теж інформаційний характер.

Мін. Саймон потверджує.

Чемберлен питав ще, чи справа Мемелю теж буде предметом нарад Ліґи Націй. Мін. Саймон відповів, що тією справою займатимуться мабуть у Стрезі.

Французько-большевицька конвенція.

ПАРИЖ, 10. 4. ПАТ. Авас повідомляє: Кружляють поголоски, що після вчорашньої розмови мін. Ляваля з большевицьким амбасадором Потьомкіном дійшло до згоди обох урядів у справі конвенції, яку підпише Франція і СССР підчас візити мін. Ляваля у Москві в дні 23. квітня ц. р. Цей договір обговорять ще раз у Женеві ком. Літвінов і мін. Ляваль підчас сесії Ради Ліґи в дні 15. квітня ц. р.

ЛЬОНДОН, 10. 4. ПАТ. Райтер повідомляє з Парижа: Французько-большевицька конвенція передбачує інтервенцію Ради Ліґи Націй, щоб устійнити і зміцнити санкції статтей 10., 16. і 17. пакту Ліґи Націй.

Німецько-большевицький торговельний договір.

БЕРЛІН, 10. 4. ПАТ. Вчора підписали у Берліні німецько-большевицький торговельний договір, який опирає торговельні взаємини обох держав на нових основах. Договір передбачує крім звичайних замовлень на товари, нові замовлення большевицького уряду на товари на загальну квоту 200 мілонів марок. Торговельне представництво СССР у Берліні дістане кредит від консорції німецьких банків на заплату належитости за закуплені товари готівкою. Большевицький експорт до Німеччини цього року перевищить 150 міліонів марок.

Бунт австрійських соціялістів у СССР.

ВІДЕНЬ, 10. 4. ПАТ. „Політіше Кореспонденц" повідомляє з Харкова, що при кінці березня збунтувались австрійські еміґранти, яких тримали большевики в таборі, і напали на сторожів табору. Большевики арештували 140 еміґрантів. Про їх долю нема ніяких вісток. Тому большевицький уряд заборонив вїзд до СССР австрійським шуцбундлівцям з Чехословаччини.

Заворушення селян у північному Китаю.

ШАНГАЙ, 10. 4. ПАТ. Китайський щоденник „Шін-Пао" повідомляє про великі заворушення селян у північнім Китаю після введення сільського монополю. Селяни в 13 округ провінції Гу-Пен заявили збройно проти урядовців. Уряд вислав поліційні і військові відділи та артилерію. У богатьох селах дійшло до боїв між селянами і військом, впали вбиті і ранені. У збунтованих округах оголосили воєнний стан.

—o—

Чи повторяться гріхи виборчої ординації?

Безперечно найважнішою актуальною справою є нині справа виборчої ординації до сойму і сенату.

Для кожного ясно, що колиб нова виборча ординація позбавила зорганізоване політично українське громадянство можливости устійнювати кандидатури послів та сенаторів, то це неминуче привело би до занархізування політичного життя з одного боку, та до зміцнення революційного підпілля з другого.

Ще більшим ударом для легального політичного життя була би спроба створити таке представництво, до якого не могло би признатися українське громадянство. В цей мент справа виборчої ординації є особливо актуальною, бо якраз тепер її опрацьовують. Коли в червні скличуть сойм на надзвичайну сесію для розгляду проекту виборчої ординації, — як про це загально говорять, — то справа фактично буде вже пересуджена. Тому цілком нормально, що саме тепер справу нової виборчої ординації порушує преса всіх національностей та про неї говориться на публичних політичних зібраннях.

Невідомо, як буде сконструована нова виборча ординація. Однак можна припускати, що і в даному випадку минуле в цей чи інший спосіб впливатиме на майбутнє. Тому слід призадуматись над тим, якими були тенденції дотеперішньої виборчої ординації до сойму і сенату супроти українського народу.

Два смертельні гріхи мала стара виборча ординація до сойму і сенату щодо нас українців. Передовсім вона намагалась зовсім позбавити парлям. представництва українське населення Холмщини, хоч є його 217.170 душ. Для тієї цілі була застосована штучна виборча геометрія, а саме кожний український повіт приділювали до 2-х польських повітів. Те саме торкається цілої Лемківщини. Другим гріхом старої ординації було явне та велике нарушення засади рівности при виборах.

Як виглядала ця рівність на етнічно польських і українських землях, видко зі слідуючої таблиці, що показує, на яке число управнених до голосування припадав у 1928 р. один соймовий мандат у ріжних округах.

1 мандат припадав в округах (округло в тисячах):

А) на польських землях:		Б) на українських землях:	
Краків	31	Львів-повіт	47
Новий Санч	32	Стрий	51
Тчев	32	Станиславів	47
Острув (Познань)	33	Тернопіль	47
Тарнів	34	Золочів	50
Скерневіце	34	Ковель	45
Торунь	34	Луцьк	45
Ґнезно	34	Кременець	50
Седльце	34	Бересте	58
Ловіч	34	Пінськ	47

В середньому 1 мандат припадав при виборах в 1928 р. у всіх центральних воєвідствах на **40 тисяч** управнених до голосування, в західних воєв. — на **35 тисяч** на українських землях Га-

личина, Волинь і Полісся — округи від чч. 48 до 60) на 47 тисяч.

Ця нерівність ще збільшується, коли прийняти під увагу, що число управнених до голосування у відношенні до числа населення не було однаковим у всіх воєвідствах.

В 1928 р. було управнених до голосування:

в центральних воєвідствах	56 прц. населення
в західних воєвідствах	55 прц. населення
у східних воєвідствах	50 прц. населення
в полудневих воєвідствах (Львів, Станиславів, Тернопіль)	47 прц. населення

З огляду на те, „рівність" виборчого права краще ілюструє слідуюча таблиця:

1 мандат припадав на число населення округло в тисячах:

1) в центральних воєвідствах	на 70
2) в західних воєвідствах	на 66
3) на Волині та Поліссі	на 90
4) у Станиславові та Тернополі	на 100

Такою була для нас сама виборча ординація до сойму та сенату.

Приймаючи під увагу обидва її вище зясовані гріхи, коротко можна сказати, що вона згори на половину зменшувала українське представництво в польському парляменті.

Не знаємо чи в такий самий спосіб буде встановлена засада рівности виборчого права і в новій виборчій ординації до сойму і сенату. Тенденції дотеперішньої виборчої практики вказували би на те, що зміни на краще очікувати трудно. Досвід виборчої практики ще більше каже нам оцінювати скептично засаду рівности виборчого права. Підтверджує це такий фактичний стан:

Як відомо, українці становлять приблизно 22 проц. загального числа населення в Польщі. А проте українських послів було в 1928 р. — 41, що дає 9,3 проц., а в 1930 р. — всього 22, що дає 5 проц.

Виборча практика принесла нам ще інше прикре явище, а саме: На Волині українськими послами стали такі одиниці, яких сам український нарід за своїх послів не уважає. В 1928 р. таких псевдо-послів було 3, а в 1930 р. вже 6. Отже бачимо тенденцію до великого зросту такого явища.

Не знаємо, чи нова виборча практика піде по тій самій лінії. На кожний випадок Українська Парляментарна Репрезентація з соймової трибуни перестерігала перед дальшим стосуванням цієї методи, підкреслюючи, що український нарід воліє не мати ніякого представництва в парляменті, ніж погодитись на таке, до якого не мав би довіря.

С. Хрупький.

Теперішній стан німецького сільського господарства.

(Від нашого сталого берлінського кореспондента на основі урядових інформацій.)

Берлін, квітень 1935.

Між переворотовими господарськими кроками, що їх зробив новий режім у Німеччині, відограють надзвичайно важну ролю аґрарно-політичні справи. Тому то й буде надзвичайно цікаво побачити, як розвивались аґрарні відносини після того, як у червні 1933 р. перебрав провід державного м-ства виживлення й сільського господарства Р. Вальтер Дарре. Головною ціллю Дарре було створити сильний селянський стан із середніми господарствами та так його під правним оглядом закріпити, а під оглядом господарським забезпечити, щоби нащадки сьогоднішніх селян могли проживати на теперішніх посілостях ще після десяток, а то й соток літ. Державний закон про дідичні господарства створив правні основи. Заходи уряду, що мали за завдання забезпечити положення рільника під оглядом господарським, були дуже ріжні.

Щоби могти здійснити господарські пляни націонал-соціялістів у ділянці сільського господарства, треба було для цього створити державну станову хліборобську організацію. У цій організації злучились усі давніші сільсько-господарські організації, що себе взаїмно поборювали й через те майже зовсім унеможливлювали переведення одностайної сільсько-господарської політики. Ця новоповстала державна станова хліборобська організація обіймає сьогодні в рівній мірі все німецьке селянство, кооперацію, сільсько-господарську торгівлю й перерібку сільсько-господарських продуктів. Ця організація вможливляє теж управильнити в Німеччині загальне питання виживлення. У цей спосіб створено передумови для повної перебудови сільсько-господарського ринку.

Німецьке селянство терпіло в останніх роках передусім внаслідок сталої знижки та сильного хитання цін сільсько-господарських виробів. При великому задовженні, що його спричинили частинно інвестиції з часів конюнктурального розмаху з 1927-29 рр., було неможливим провалити ці сільські господарства без страти. Оце подаємо таблицю, що показує розвиток цін, одержаних при продажі, і обтяження відсотками сільського господарства:

ЦІНИ, ОДЕРЖАНІ ПРИ ПРОДАЖІ, І ОБТЯЖЕННЯ ВІДСОТКАМИ НІМЕЦЬКОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.

Господарський рік			
1912/13	10750	750	6.98
1924/25	7590	425	5.60
1927/28	9440	785	8.32
1928/29	10300	920	8.93
1929/30	9750	950	9.74
1930/31	8890	950	10.69
1931/32	7270	1005	13.82
1932/33	6600	590	9.08

Так скоро витворилася ситуація, що довги зростали все більше і більше, а відсотки поживали щораз то значнішу частину доходів. Тут треба додати, що в противенстві до цін за сільсько-господарські продукти ціни за промислові вироби, що були потрібні для належного ведення сільського господарства, зростали. Тому й відношення між одними й другими цінами ставало щораз то більше некорисне.

ПОКАЖЧИК ЦІН ВЕЛИКОЇ ТОРГОВЛІ.

1913 р. = 100

Рік	Сіль.-госп. продукти	Промислові вироби	Загальний покажчик
1924	119.6	156.2	137.3
1928	134.3	158.6	140.0
1930	113.1	150.1	124.6
1932	91.3	117.9	96.5
1934 (серпень)	99.8	115.7	

Націонал-соціялізм уважав за своє завдання скінчити раз із спадом цін, усунути їх сильні вагання і вкінці привести до вирівняння цін промислових і сільсько-господарських продуктів. До деякої міри осягнено це вже до сьогодні, про що свідчать вищенаведені числа. На підставі закону про державну станову хліборобську організацію переорганізовано ринки, внаслідок чого в господарському році 1933/34 зросли вже приходи сільського господарства на 112 прц. у порівнянні з попереднім роком, а саме з 6,5 на 7,2 міліярдів нім. марок. Через те сільське господарство могло знову виступити як сильніший відбірщик промислових виробів.

Також видатки на платні й соціяльні обезпечення в порівнянні з 1932/33 р. зросли в 1933/34 р. досить помітно. Це бачимо з наступного зіставлення:

Видатки на платні й суспільні обезпечення зросли (внаслідок збільшення праці) на 70 міл. марок; видатки на компост на 50 міл. м.; видатки на машини принайменше на 20 міл. м. Отже в загальному піднеслись видатки щонайменше на 145 міл. нім. марок.

Пригляньмося тепер, як виглядає відтяження сільського господарства:

Видатки на оборотовий податок зменшились на 40 міл.; на ґрунтовий — 75 міл.; на рільницький — 7 міл. Разом 122 міл. нім. марок.

Дальше треба взяти під увагу 150 міл. марок річно, що їх зараховують на відсоткові відтяження й багато іншого.

Оце господарське зміцнення селянського стану міг осягнути націонал-соціялістичний уряд лише при помочі далекойдучого упорядкування ринку. Для багатьох витворів сільського господарства завели сталі ціни. Таким чином можна було усунути сталі дотеперішні вагання цін, через що господарі поносили раніше шкоду. Важним є й те, що без огляду на це унормування цін і звижку приходів сільського господарства ціни, що їх платили консументи за харчеві продукти, зовсім не зросли, або зросли дуже незначно.

В останніх пяти господарських роках майже зовсім не змінилася сума, що її мусів платити консумент за сільсько-господарські продукти; зате приходи сільського господарства з року на рік зменшалися. Сьогодні починає промощувати собі дорогу знову здорове вирівнання.

Ціль нової аґрарної політики можна звести до засади: справедлива винагорода для рільника й справедливі ціни для споживача. В господарстві віджевлення треба змагати до стабільности, щоби таким чином забезпечити виживлення населення як у часах скрути так і підчас достатку.

Д-р З. К.

Як відкривали памятник Шевченка.

Щойно тепер дістали ми до рук „Известия" з 26. м. м., де поміщений опис відслонення памятника Шевченка в Харкові. З того опису довідуємося, що стяжку, яка стягала шовкове червоне покривало на монументі, перерівав комісар освіти Затонський. В тому самому моменті артилерія віддала почесну сальву, а хор із 700 співаків відспівав „Заповіт".

Після того промовляв перший Затонський, а далі виголосили привітні промови: секретар обкому КП(б)У Демченко, російський письменник Вс. Іванов, білоруський поет Янко Купала, нар. артист республіки Гнат Юра, українські письменники Кулик і Микитенко. Від робітників Донбасу виступав Мурашко, від колгоспників села Моринці, де вродився Шевченко, колгосниця Кубрак.

На закінчення учасники свята приняли текст привітних телеграм ЦК ВКП(б) — Сталінові, Совнарком СССР — Молотову, ЦИК СССР — Калінінові, ЦККП(б)У і СНК УССР — Косіорові, Постишеву, Любченкові та письменникові Максимові Горкому.

На святі були м. ін. у більшому числі колгоспники з Кирилівки і Моринець, серед них внуки поета — Харитон і Петро Шевченко. На окремому підвищенні сиділи консулі чужих держав та інтуристи, що прибули тоді до Харкова. Увесь Харків був прикрашений червоними прапорами.

З того бачимо, що большевики влаштували це свято з найбільшою „помпою", щоб тільки використати його для своїх цілей. Коли ж перестануть вони знущатися над памятю співця самостійної України?

Домагаються купна бомбовозів.

СТОКГОЛЬМ, 10. 4. ПАТ. Головний штаб маринарки і літаків звернувся до уряду зі спільним листом, щоб негайно закупив бомбовози тому, що міжвародне мілітарне положення змінилось. Уряд приняв таке рішення в 1933. р., але його не виконав.

З польської преси.

„Доки має сягати Польща?“

Такий запит ставляє Маріян Ровк у двох числах „Курієра Львовського“ (з 5 го і 6 го ц. м.), ставлячи його під адресою редактора „Бюлетину Польсько-Українського“ В. Бончковського.

„Я — пише п. М. Р. — цілком добре знаю, розумію і почуваю, доки має сягати Польща, яка має бути її географічна ширина і довжина. Але мені здається, що п. Бончковський не знає, а може тільки не є рішений, і добре було би, щоби собі і своїм приятлям політичним старався дати відповідь на запит, який я поставив...“

Потім автор полемізує з п. Бончковським щодо вартости „кресів“ для Польщі як терену, який дає позитивні чи негативні громадянсько-етичні вартости польському народові й державі та повторює старі ендецькі комунали, що за стан відносин у Сх. Галичині відповідальним є післятравневий режім. Своє становище автор формулює так:

„Національний табор (обуз народови) радше є чи старається бути опадкоємцем політичних ідей пястівської Польщі. Польщі, як сильно зорганізованої держави, без проминаючих просторів, які десь там на сході розпливаються. В тому значінні обуз народови хоче, щоби не окраїни („креси“) були в Польщі, але Польща на кресах, щоби креси перестали істнувати у користь Польщі“.

Міркування ред. Бончковського автор вважає „фантазією“, і то „на східний лад“, а ендеції приписує прикмету, що вона хоче реально формувати дійсність“. Конкретно закидає редакторові „Бюлетину“, що він своєю пропаґандою „будує Україну в Польщі і приготовляє відірвання від Польщі східних земель...“

Ціла обширна стаття М. Ровка побудована на двох старих ендецьких тезах: 1) Польща взагалі істнувати може лише як однородна національна держава, тому непольський характер „кресів“ мусить змінитися на польський і 2) всяка інша, ніж асиміляційна національна політика грозить Польщі втратою „кресових“ земель. Тому вся полеміка фактично зводиться до оборони польської націоналістично-асиміляційної політики без огляду на те, під яким плащиком вона велась би. Головна й смертельна помилка автора у тому, що він називає реальною політику ендеції, коли саме та політика *наскрізь нереальна*, бо оперта на анахронічних правдах, на цілком фальшивих премісах, бо вона не звертає уваги на цілу низку чинників, які внеможливлюють „благородну“ ціль, „щоби креси перестали істнувати“...

З життя українців на чужині.

„Українська Матиця“ в Банялуці.

Українці переселенці вербаскої бановіни в Югославії на зборах 31. III. ц. р. основували Товариство „Українська Матиця“. Метою Товариства є господарське та освітнє піднесення переселенців при помочі бібліотеки, відчитів, вистав, концертів та взаїмної помочи.

Товариство має у програмі в найскоршім часі збудувати власний дім і постановити в нім бурсу. В цій бурсі могтимуть мешкати лиш діти членів цілої вербаскої бановіни. Бурса допоможе дітям набрати української свідомости. Це буде одиноке і перше заведення, з котрого вийде добра власна інтеліґенція, якої переселенці тепер не мають. Бурса буде приймати не лиш дітей, що будуть ходити до шкіл, але й тих, що будуть учитись ремесла, торговлі і раціональної полевої господарки в місті Банялуці.

Крім того Товариство має вистаратися допомогу держави для двох постійних зимових курсів: один для хлопців для вивчення раціональної господарки, шовківництва, садівництва, пасічництва, другий для дівчат для вивчення шиття, крою, виробу килимів і варення.

Місцева югославянська преса прихильно підчеркнула оснування цього культурного товариства, бо це перше й одиноке товариство цього роду між українцями, переселенцями в Боснію з рідного краю ще перед 40 роками.

М. Теодорович.

500 журналістів їде до Стрези.

ПАРИЖ, 10. 4. ПАТ. З Риму повідомляють, що на конференцію до Стрези приїде 500 журналістів. Кореспонденти можуть користуватись 23 телефонічними лініями, з яких 12 лучитиме безпосередньо Стрезу з Парижем і Льондоном.

Сенат проти загальної військової служби.

ВАШИНГТОН, 10. 4. ПАТ. Сенат принняв проєкт, який передбачує конфіскату надмірних зисків воєнного промислу. Одночасно відкинув більшістю 255 голосів проти 193 поправку про обовязкову військову службу підчас війни.

За океаном.

СВЯТО ШЕВЧЕНКА В УКРАЇНСЬКІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ У СТЕМФОРДІ.

Українська Вища Школа у Стемфорді вшанувала память безсмертного Кобзаря України концертом, що відбувся в неділю 31. березня вечором. У програму входили декламації творів поета, скрипкові соля, таксамо тенорові соля і пєса, основана на науці Тараса в дяка. До виконання сольових точок були запрошені позашкільні особи і прихильники тої школи, які радо заявили свою згоду на співучасть у святі. На цей перший концерт у честь Шевченка в тій школі запросила управа місцеве громадянство, яке явилося на ньому в дуже поважному числі.

„УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ“.

21. квітня у великій салі „Дойтшесгавсу“ в Дітройті буде виставлений великий український „педжант“ (хоровід) у десятьох сценах, а саме „Українське весілля“. Виступить у ньому 60 ос. з хором, танцюристами, двома сільськими музиками, свашками, дружками, боярами та зі всіми мальовничими обрядами, співами і т. д. Склав ці картини і режисерує їх д-р Льонгин Цегельський. Є плян, щоб це „Весілля“ виставити також в інших містах, як Шикаґо, Пітсбурґ, Клівленд, а навіть повезти на Схід до Ню Йорку й Філядельфії і т. д. Приготування в повнім розгарі.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ ЖУРНАЛИ.

В Дітройті появилися два українські тижневики, поруч двох, що вже істнують. Це „Піонір“, що його видає п. Йосиф Саєк, бувш. співредактор „Мазепинця“ в Шикаґо. Напрям його гетьмансько-католицький і конструктивний. Другим органом є „Ді Райзинґ Стар“, по англійськи виданий бюлетин Української Ліґи Католицької Молоді при церкві св. Івана.

Від освіти залежить майбутність — нехай кожний зложить „Дар Просвіті“.

СТ. ЛЕВИНСЬКИЙ. 3)

Королева і чура.

— Можна прохати вас до танцю? Адже ж танцюєте? — поклонився я їй моїм еспанським капелюхом.

Довго не почув я ніякої відповіди. Нарешті Матильда глянула допитливо на свою товаришку, мов просила її дозволу. Пальці її руки ворухнулися незначно в мій бік.

— Перемога! — затремтів я.

І зовсім несподівано для мене впали Матильдині слова:

— Це пан д-р Левицький.

— Що означає ця недискреція? — заборсалася моя думка.

Але не було часу на застанову; я привитався.

— Пані Матвієва, моя опіка — пояснювала Матильда.

— Якже ж приємно пізнати — лебеділа присадкувата пані Матвієва, а її маленькі оченята виявляли повне пошани зацікавлення.

— Це стаємничена — подумав я вдоволений.

Ми вийшли надоливу і пропали в сорокатій юрбі танцюючих пар. Я віддав себе беззастережно солодкому обманові і почував себе трохи так, як середньовічний лицар на маскараді у притворах якогось Альказару або палати Дожів. Я вкинався у ню, вимріяну мною в уяві атмосферу любовної інтриги, геройських жестів й авторитету крови. Але бун, повторяю, мало не новиком у житті. Те, що для інших було тільки одною з точок їхньої маскарадової програми, звичайним, банальним етапом життя, було для мене подією, романтичною казкою, що я її вимріяв у снах. Так, я заздалегідь пережив, передумав усе, до подробиць, з інтенсивністю відчування відлюдка-самотника. Ось тепер, за мить, думав я, Ізабеля-Матильда розсміється весело і зробить дискретний натяк на свою таємну записочку. Тимчасом, ми бували мовчазно серед сорокатої публики, що вже починала нас замічати.

— Матильда, панна Матильда, — почув я кілька разів.

— Видко знали її і пізнавали, хоч мала маску. Матильда сміялася і, на диво, не перечила зовсім.

— А ваш гідальґо, це — він?

— Він, — тріюмфувала Матильда або і поясновала:

— Як, не пізнали? Це ж д-р Левицький.

Чиїсь руки доторкалися мене довірливо і віталися зі мною як зі старим знайомим.

— Чому розкриваєте моє інкоґніто? Адже ж без цього ніхто не пізнав би мене.

— Ви помиляєтеся, всі вас тут знають, — упала ненадійна відповідь.

Я дошукувався у цій Матильдиній недискреції бажання похвалитися мною перед її друзями. Те, щось невідоме, непередбачене мною, що приносила дійсність зі собою, це мене бевило, розважало. Я мало звертав уваги на все незрозуміле, суперечне до її слів і жестів. Усе клав я на рахунок жартів. Матильдиж я міг бути певен, мав же я „матеріяльну певність“, у формі її листа, у кишені. Я чіпався обіруч цієї „певности“. Скільки тайн і несподіванок приховує життя, що про них нам навіть не сниться, думав я у захопленні. Мені маонилися вже її руки, як омлівали сплетені навколо моєї шиї і її уста начеби шептали вже до мене: „Я так ждала“.

Матильда танцювала тільки зі мною. Неодин добивався за танок із нею, але вона завжди відмовляла з дискретною усмішкою на устах, що, здавалося обіцювала небо:

— Адже ж не полишу іншим мого лицаря прекрасного.

Коло першої години майже всі поздіймали маски. Матильда скинула її одна з перших. Її личко заясніло красою і молодістю. „Взяла мене приступом без бою“, думав я і не відривав очей від неї. І я собі сягнув рукою до моєї маски, але зараз-же її чудові, матові очі спочили на мені.

— Не скидайте маски, прохаю я вас — шепнула — хочу декого заінтриґувати тут вами.

„Так і краще“, подумав я, „оминемо задвих оплітон“.

Після лянсієра ми вернулися на ґалерію і забрали паню Матвієву до буфету. Тут пильнував я її чарки і не жалів комплементів старій, доброї душній сердезі. Ця роля Ґетового Мефістофеля подобалася мені дуже. Автім я запримітив, що Матильда стала трохи нервова. Вже не вибухала веселістю і не моргала зальотно до мене, як там на салі, коли окружали її ґалянтні мужчини. Тут, у буфеті, начеби нудьгувала, спирала голову на рамя пані Матвієвої і дивилася погаслими очима на мене. Будилася тільки тоді, коли я питав у неї: „Ви втомлені, підемо?“. Але ні, вона не хотіла вертатися до дому й енерґійно перечила головкою. Адже ж почуває себе прекрасно. Ще не пора вертатися. Її руки клались тоді на мої долоні, заспокоювали, шепнули про якісь таємні почування, сповідалися зі своєї немочі і віри у мене. Я радо залишився.

(Далі буде).

Наукова і практична сторінка енергії.

Стаття відзначена ІІ-ою нагородою на конкурсі „Діла“ на тему: „Засоби й можливости розбудження і плекання людської енергії“.

(Психольоґічний нарис.)

Відповіди на питання: „Як розбуджувати і плекати людську енергію?“ шукати можна у глибині досвіду і життевої практики селф-мейд-мен-ів; можна теж за соціольоґією і психольоґією розглядатись за її розвязкою по далеких обріях теорії. Та навіть вибіраючи цю другу можливість, треба заздалегідь обмежити наші сподівання. Бо не слід сподіватись відповіди на питання: чим саме є енергія в своїй суті, — тому що це питання позанаукове. Фізика, навіть тоді, коли підіймається до рівня фільософії природи, — навіть, коли в енергії дошукується суті світу (енерґетизм Оствальда) законами переміни енергії пояснює всі явища, — від ґравітації почавши, аж по явища моралі з категоричним імперативом „не розтрачуй ніякої енергії“ — не зуміють вийти поза її номінальну дефініцію „спроможности праці“.

Психольоги, що їм поняття енергії повинно бути доступніше, бо воно дане посередньо у свідомости, не можуть вирішити, чи треба добачати в енергії прояв фізіольоґічних процесів, звязаних з тілесною стороною людської природи, з її „темпераментом“, обумовленим „хемією крови“, приявністю таких чи інших гормонів (Кречмер) — чи може прояв духовости, т. зв. „духову енерґію“ нематеріяльний „життевий ґін“ (Берґсон). Одні і другі спираються на поважних доказах. З одного боку,— гормональні теорії покликуються на знані факти зросту чи обниження людської енергії у станах мелянхолії чи манії у звязку з функціями желез, що витворюють гормони, з другого боку оборонці духової сторінки людської енергії вказують на залежність проявів орґанічних від людської психіки. „У глибокій гіпнозі рана на приказ перестає крівавити, від краплі дестильованої води, як від кипятку набігає міхур, дервіш прикладає язик до розпаленої штаби“ (Кляґес). Найобережніші із психольоґів розвязують цю трудність, добачуючи в людині „психофізичну невтральність“. у якій духові прояви є тільки „життям досередини“, органічними проявами, „духом назверх“ (Штерн).

Пригадаймо, що наука не **„вияснює** суті проявів, — вона головно **описує** явища. Не даючи змоги проникнути в глибину проявів енергії, психольоґія дозволяє нам створити для наших цілей немов ідеальну конструкцію — тип, чи „життеву форму“ в розумінні Шпранґера — людини, якої основним переживанням буде **переживання енергії.** Назвім собі коротко цей тип — типом „енерґіста“. Завдання цієї допоміжної конструкції подвійне: на ній як на моделю пізнаемо всі засадничі прикмети „енерґіста“, відтак пізнавши як слід прояви і структуру психіки енерґіста, зможемо призадуматися над тим, — як цей твір нашої психольоґічної уяви здійснити у справжньому житті.

В енерґістів найвища цінність не у висліді праці, але в самому **акті діяння**. Зусилля, вияв енергії, які для не-енерґіста є прикрою конечністю, для енерґіста перестають бути засобом і стають „самоціллю“. Безумовно, — вислід праці не байдужий енерґістові, але вартість його передовсім у тому, що він стає гейби замороженою енерґією, скристалізованим, у форму закляттим зусиллям. Вислід є пригадкою, знаком і доказом, що людина витратила відповідну кількість відповідного роду енергії. Найвищим імперативом для енерґіста це невпинно побільшувати інтензивність життевої енергії, моральним ідеалом — активність у цілій ріжнородности своїх проявів, які собі взаємно не перешкоджували би і не спричиняли значної втрати енергії. Відпочинком для енерґіста, це не перерва в діянні, а його ріжнородність, — найбільшим прогріхом — гріхом проти Духа Життя, це бездільність та лінощі.

Напрямок виявлювання енергії — може бути ріжнородний, та чи він буде такий чи інший, — важлива експансія життевої енергії, а не її спрямування. „Маємо більше сліз, ніж треба для наших терпінь“ (Ґійо), маємо потребу творити, витискати форму нашої активности на світі. У самій гадці, в її вічному русі, в її активности віднаходимо переживання нашої енергії. Плодючість гадки, плодючість почування, плодючість волі, це ріжнородні „поля сили“, в яких виявляється експанзія енерґіста.

У психічній структурі енерґіста інтелект відограє точно означену ролю. Роля ця визначена першенством діяння і його конечностями. Завданням інтелекту бути ліхтарнею життевої енергії, — насвітлювати її мету, її засоби, доцільність витрати енергії, спроможности її віднови й її зросту. Обмежуючись до ролі слуги, — підпорядковуючись життевій енергії, — інтелект набуває право нею кермувати. Парадоксальність ролі інтелекту замикається в тому, що добровільно зрікаючись зверхництва над енерґією, стає справжнім її керманичем. Сфера почувань енерґіста визначається деякими особливостями. Назагал переважають у ній почування радости, надії, самопевности. Радість є станом сили. Тому що на настрій радости складаються такі орґанічні враження як поширення обему грудної клітки, приспішеного та рівного і міцного биття серця, готовости до напруги мускулятури, — настрій радости утотожнюємо з припливом енергії і тимсамим служить він цілям енерґізму. Очевидно, що сфера почувань енерґіста, включаючи в себе настрої радости, тимсамим виключає протилежні настрої — смутку, особливо пригноблення, звязаного із приявністю „комплексу меншевартности“. Цей рід пригноблення — ділає на осередки нашої активности паралізуючо як нікотина на курця.

Тому що релігійність, щонайменше у деяких своїх формах, збільшує життевий оптимізм, часто траплятиметься симбіоза релігійного духа, — „якому ніколи радости не хибує“, із енерґізмом. Типічне релігійне зворушення, як постійний настрій релігійної людини виявляється у формах, які свідчать про **піднесення рівня енергії**, байдуже, чи цими формами буде нахил до експресивних рухів (святі танки) чи далекосяжні зміни у функціях наших нутрощів; нервової системи (лікування молитвою), чи інтеґрація нашої уяви, виразніша свідомість, приспішеність психічних процесів. У своїй цікавій книжці „Наука і життя релігійне“ Карло Ран допускає можливість органічної, тілесної віднови у дусі виказів св. Павла, яке найшло свій вираз у приказі Веди: „Нехай твоя душа буде як супокійне свічадо плеса у місячну ніч“, мала по стороні соматичній (тілесній) виявлятись цілковитою зміною у функціонуванні железної гормональної системи, так що замісць адреналістичної мобілізації енергії й її витрат у виявах гніву і пристрастей, — наступилаб постійна **продукція** енергії та її згуртування.

Характеристика вдачі енерґіста булаб неповна, колиб ми не згадали про його відношення до інших людей. Це відношення далось би змалювати отакою схемою: для енерґіста другі люди, це передовсім як і він сам „точки сили“ із промінюючими динамічними лініями енергії, які чи узгіднені чи ні із його власними напрямними ділання складаються в замотані системи, що влекшують або спиняють його власну активність.

Конструкція ідеального типу енерґіста викінчена. Якаж її практична вартість? Чи може вона завдяки маґічному закляттю ожити та як новий Голем піти у дійсність? Чи істнує спосіб продукції життевої енергії? Чи треба шукати „еліксіру життя“ на дні реторти альхеміка? Чи тайна життевої енергії замкнена в маґічній формулі ділання з духа на духа?

Не можна а пріорі заперечити можливости витворювати енерґію впливом матеріяльних засобів на наше тіло. Сон альхеміків ще не перехснився. Не можна а пріорі заперечити можливости таємної техніки чисто духових практик, що витворюють енерґію психічними шляхами. „Арієць із Заходу досліджував звіринний світ, його брати із Сходу стежили за внутрішніми стежками, що ведуть до духа і серця людини“ — пише Карло Ран. У своїх дослідах дійшли люди Сходу до дбайливої, подрібно випрацьованої техніки, надзвичайно зближеної, навіть у прихильників дуже віддалених від себе вірувань, — що її метою, яку й часто осягали, було **відродження** цілого єства, а особливо віднова психічної енергії. Та всі ці можливости далеко не загально доступні. Тому, що наука пішла шляхом розсліджування **матерії — а не духа,** — не мають вони наукового оформлення. Практичне їх значіння для розбудження і плекання енергії у скалі національної суспільности невелике. Місце маґії і альхемії зайняти тут мусить — **виховання.**

Очевидно, „виховання“ в найширшому того слова розумінні. Виховання не обмежене до якогось тільки віку, ведене не тільки інституціями безпосереднього виховання (школа, родина, позашкільна освіта, народній університет), але і посередньо (преса, книжка, кіно, радіо). Ціле виховне середовище мусить бути насичене цими поглядами і цінуваннями, які сприяють оформлюванню енерґістичної структури тими первнями, що з їх свобідної асиміляції повстати міг би енерґістичний **світогляд,** отворений для поступу і можливий до поширення, пластичний у своїй формі, — словом протилежність накиненої, оціпенілої, неорґанічної **доктрини-ідеольоґії.**

Ці погляди і цінування, які сприяють оформленню енерґістичної психічної структури вже немов визначені аналізою складовин енерґістичної психіки. Йдучи за цією аналізою, треба на першому місці поставити: розумне обмеження ролі розуму. Кіплінґ раз сказав, що Анґлія завдячує свою могутність між іншим цій обставині, що анґлійці не думають надто багато. Є багато слушности в тій заввазі, — наскільки не розуміємо через раціональну критику, раціональности і її меж, — культу „ірраціональности волевого принципу“.. Цей культ мусить лишитись чужим енерґістичній структурі, для якої важливим моментом **є вислідність** енергії, а вона неможлива і не можна собі її уявити в випадку інтеґрального **„sacrificio dell' intelletto“,**

Радість є станом сили, — що далі силу зроджує.. Українці мусять перестати бути „нацією жалібників“. Особливо мусять побороти пригноблення, що випливає із збірного „комплексу меншевартности“. Та тямити треба, що психольоґія Адлера знає тільки **один** спосіб, „полагодження“ комплексу: стаючи віч-на-віч із дійсністю зясувати собі, що невдача є вислідом обективних обставин, — а не засадничих і неможливих до направи і доповнення недостач нашого єства. Коли комплекс меншевартности веде до підкреслювання своєї **фіктивної вищости,** яка відсувається від конфронтації з дійсністю, — така „надкомпензата“ провадить до дальших невдач і упокорень — а що за тим йде, до зміцнення „комплексу“.

Для розбудови енерґістичних структур може мати чимале значіння насвітлення життевих практичних наслідків релігійного стану, так влучно зазначених американськими прагматистами, а як видається доволі чужих нашій релігійній думці, релігійній пропаганді і релігійній літературі. Рівень особистої енергії піднесеться не тільки тоді, коли її сполучимо із масою приспаних у півсвідомости релігійних зитхань, але теж і тоді, коли вдасться нам витворити щось якби релігійний підхід до всіх тих вартостей і ділянок праці, в яких наша енергія має виявитись. Якщо до вартости національної естетичної, теоритичної, яку творимо нашим зусиллям, будемо ставитись наче з релігійною пошаною, як до чогось освяченого, коли до зінтелектуалізованої техніки праці приєднається почування **віри в її спасенність,** не тієї віри, що вірить **„quia absurdum“,** але тієї, що творить поспіль з ідеєю, ідею-силу (Фує) зможемо говорити про максімум осягненої енергії

Дальшим чинником формування енерґістичних структур стати повинен виховний вплив групового життя. Не тільки розбуджуючи суперництво, не тільки даючи зразки до насі-

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— През. Рузвельт підписав закон про збільшення армії зі 118.700 на 165.000 вояків.

— У Парижі арештувала поліція німецького шпигуна Ґубера.

— Ректор букарештенського університету припинив виклади на університеті до 20. квітня ц. р. за протижидівські заворушення.

— Італійське посольство повідомило грецький уряд, що ґен. Прасос, один з провідників повстанців, утік в Додеканезу.

— Поліція у Брюсель перевела численні ревізії у банках, товариствах і редакціях та забрала багато видань, які обговорюють французько-бельгійську заяву.

— Голяндський Банк підвищив дисконтову стопу з 3.5 до 4.5 проц.

дування у рядах своєї еліти, не тільки культом провідників громади, що визначались інтензивністю духової енергії такою як Шевченко або Франко. Сама свідомість членства у даній суспільній групі, якслід зорганізованій розбуджує енергію „Свідомість, що істнуе суспільна група, якої ми є членом, стає джерелом почування сили і безпеки" — пише Мек Довгель. „Тільки в спільноті можна знайти джерело вищої енергії, ніж та, що нею розпоряджає одиниця, і яка переливається в її душу" стверджує Діркем. Очевидно, сила групи, її зорганізованість, відповідно змінюють її побудливий вплив на одиницю. Німецький національний соціялізм докладно зрозумів ті прості правди, — та живе з них і для них. Проблема інтензифікації індивідуальних сил, тісно вяжеться із оздоровленням і узгідненням групового життя суспільности. У нас — на обрію найближчої майбутности зорі світ заповідають... Наближається Національний Всеукраїнський Конгрес...

Вкінці ще одно питання, звязане з темою, оцієї конкурсової статті: Яке буде відношення нових енергій, якщо вони появляться до ділянки економічної праці?

Видається ймовірне, що поява нових засобів енергії зазначиться передовсім в економічній ділянці. Тому що економічні вартости, — хоча й не найвищі — підставові. „Primum vivere"... Дальше тому, що економічна ділянка для нас різно доступна. Накінець не треба забувати, що економічна діяльність внутрішньо рідна енергізмові. Великі конквістадори індустрії находять оправдання своєї праці не в пірамідах матеріяльного добра, але в напрузі енергії, що це добро витворила і збирала.

Д-р Олександер Кульчицький (Коломия)

Економічний огляд.

Українська хроніка.

З ГОСПОДАРСЬКИХ СПРАВ ЗАКАРПАТТЯ.

В останньому часі положення в деревній бранжі значно покращало. Як подає „Прагер Прессе" — біля Рахови будують новий тартак, в Ясіню урухомлено в березні новий тартак, а Праське Торг.-Пром. Т-во, що є власником великого, але від двох літ нечинного тартаку в Устеріках біля Рахови, заповідає також його урухомлення. Найбільший контингент замовлень походить з Англії. Деревні продуценти стараються закріпитись ще й на балканському ринку. Це збільшення експльоатації закарпатських лісів нас може найменше тішити. Коли не рахувати затруднення кількох десятків чи хочби й більше гуцулів з голодовими заробітками, виголювання наших Карпат по обох боках кордону без рівночасного плянового залісювання (що рідко зустрічається, бо приватні експльоататори про це не дбають) є руїною без винагороди. — В Ужгороді влаштувала кооператива „Народний Промисл" **виставу виробів народнього мистецтва.** Вистава триватиме до 14. квітня ц. р. Поміщена вона в салі Т-ва „Просвіта".

Польська хроніка.

ДОВКОЛА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЗИЧКИ.

В пресі появились уже великі оголошення мін. скарбу про емісію на 1. травня ц. р. 3 прц. преміової інвестиц. позички. Рівночасно ці оголошення, підтримувані окремими статтями, в яких насвітлюються загальні користи позички та її характер, відмінний від останньої „народової „позички". Остання мала покрити буджетові браки, — нова буде зужита для справ позабуджетових, для виконання великих праць — як казав мін. Завадський на прес. конференції — праць, які є конечні для скріплення живчика господарського життя.

З приводу нової інвестиційної позички преса нагадує, що преміові державні позички тішаться великою популярністю в масах. І так: доларівка має номінальний курс 44.57, а біржевий 53 зол., інвестиційна з 1928 р. має номінальну вартість 100 зол., а курсову 108 зол. Тільки курс будівляної позички з 1930 р. є 46.50 зол. Отже дещо нижче від номін. вартости. Зближені до уряду часописи висказують надію, що нова позичка в висоті 150 міл. зол. виманить багато похованих капіталів.

ЧИСЛО ПІДПРИЄМСТВ У ПОЛЬЩІ ЗБІЛЬШИЛОСЬ.

Число викуплених пром. свідоцтв на 1935 р. вказує на те, що кількість торговельних і промислових підприємств у Польщі зросла дуже значно. І так: коли на мин. рік викуплено (від листопада 1933. до лютого 1934 включно) 504.945 патентів, то в такомуж часі викуплено на цей рік 535.665, себто поверх 6 проц. більше. Зріст торговельних станиць дещо більший ніж промислових.

ПОЛЬЩА І БЕЛЬГІЯ. — ТОРГОВЕЛЬНІ І ФІНАНСОВІ ВЗАЄМИНИ.

У звязку з девалюацією бельг. франка цікаво приглянутись господарським взаєминам Польщі з Бельгією.

Польща має з Бельгією активний біланс. Експорт до Бельгії був у мин. році 2 і пів разів більший ніж імпорт з Бельгії. Бельгійський капітал заангажований у Польщі в деяких галузях промислу, особливо в ділянках: хемічній, електротехнічній і в комунікації. В останньому часі, в наслідок зросту кризи в себе, бельгійці почали вицофуватись із деяких підприємств у Польщі. Фінансові зобовязання польських банків супроти Бельгії розмірно невеликі, бо сягають дещо поверх 10 міл. зол.

Нема сумніву, що знижка бельга відібється частинно теж на вивозі Польщі. Її товари стануть тепер дорожчі в країні зі здевалюованим грошем, а через те збут буде трудніший. Коли візьмемо під увагу те, що вивіз Польщі до „золотих країв"" (Франції, Голяндії і Швайцарії) виносить усього 13 прц. заг. суми експорту, то зрозуміємо, що кожна така девалюація сильно тривожить польські госп. кола.

ГОСПОДАРСЬКІ НОВИНИ.

Появилося перше число нового економічного часопису **„Банкі і Ґелда".** Його завданням є інформувати загал про положення на грошевому ринку. Крім нього виходить від мин. року місячник „Банк". — Представники „Патронату Людового Промислу", „Ліги Пром. Помочі" і „Краєвого Базару" відбули недавно першу конференцію в пром. виділі воєвідства, обговорюючи справу **уніфікації людового промислу** у Сх. Галичині. — Опубліковані тепер Стат. Урядом дані дотично стану населення Польщі на 1. І. 1935 р. вказують на приріст у кількости 394 тис. впродовж 1934 р. **Природний приріст був 402 тис.,** але цю цифру зменшило еміграційне сальдо на 8 тисяч. На 1. І. 1935 р. було населення в Польщі 33.418 тисяч.

Світова хроніка.

ПІСЛЯ БЕЛЬГІЙСЬКОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ. — ВАЛЮТАРНА НЕПЕВНІСТЬ.

Серед усіх господарських проблем домінує тепер справа бельґа і непевне „завтра" голяндського гульдена, швайц. франка, а з тим і решти „золотих країв". Слідкування за настроями світових бірж, за ринком девіз й ефектів, виказує велике хвилювання не по днях, а по годинам. Після невеличкого успокоєння знову приходять значні флюктуації, тут і там алярмують чергову атаку спекулянтів на „тверді" валюти. Ці спекулянти рахують на недалеке обниження курсу гол. і швайц. валюти, чого доказом їх термінові орудки в тих валютах у небувалій досі кількости. Нервозність на біржах уділюється теж частинно масам, особливо в Голяндії. Табор голяндських інфляціоністів зростає дуже сильно.

Тривожні настрої передістаються до Франції. Міністрові фінансів Мартенові поставили просто питання, що буде з франком, коли експеримент з бельґом вдасться. Тверда постава Мартена — мовляв Францію ніщо не спровокує на девалюацію і вона встоїться цій психозі — викликала широкий резонанс у пресі, а біржі приняли цю заяву з вдоволенням. До того згідно з промовою премієра Фляндена франц. карбівня приступає до карбування золотих монет. Щоправда практичного значіння цей факт не буде мати, бо золоті монети ще довго не найдуться в обігу, проте психольогічне значіння воно може мати, вказуючи на „золоту завзятість" франц. уряду. Всетаки застановляє вістка, яку приніс часопис „Фіненшел Таймс", що в банкових колах рахуються з **недалекою загальною девалюацією „золотих валют",** після чого міжнар. конференція малаб устійнити новий паритет.

В. Н-вич.

Мусоліні у Стрезі.

СТРЕЗА, 10. 4. ПАТ. Точно в год. 12-ій вполудне прилетів до Стрези Мусоліні гидропляном „Сесто Календе" враз з державними підсекретарями: для пропаґандових справ гр. Чіяно і закордонних справ Сувічем. Гидроплян окружив острів і осів на острові Ісоля Беля, де в палаті Боромео замешкав Мусоліні і де відбудуться наради трьох премієрів. На палаті повіває державний прапор і великий блакитний прапор зі золотою лікторською відзнакою. Цей прапор є гербом Мусолінія. Ціле місто і готелі над озером прибрані прапорами. Городники з поспіхом викінчують праці в парках і надбережних скверах, покритих квітучими кущами. Здовж побережа машерують відділи фашистівської молоді, яка прийшла привитати Мусолінія.

Всі готелі переповнені. Французька і брітійська делеґація замовили кімнати в готелю Боромейських островів, де замешкали теж члени італійської делеґації.

Преса пише, що в нарадах візьмуть участь: італійський амбасадор у Льондоні Ґранді, брітійський амбасадор у Римі Дрюмонд, французький амбасадор у Римі де Шамбрен. Нині рано виїхав до Стрези італійський амбасадор ді Кустоца. Брітійська делеґація приїде завтра. Французька делеґація приїде нині в год. 10.15 вночі.

Присилайте передплату!

Природний приріст населення у Польщі.

Головний Статистичний Уряд оголосив числові дані про природний приріст населення у Польщі за минулий рік. І так у 1934. р. приріст населення у Польщі осягнув 401.931 осіб. З того на централні воєвідства припадає 176.488 осіб, на східні 77.800, на західні 55.605, на південні 92.038 осіб. Пересічний природний приріст на 1.000 мешканців сягав 12,1. Найбільший приріст виказують східні воєвідства, бо 13,4.

Приріст населення на основі віроісповідання виглядає так: 269. 387 римо-католиків (на 1000 мешканців 12.8), *35.678 греко-католиків (на 1000 мешканців тільки 10,1), 56.103 православних (13,6),* 35.678 евангеликів (6.1), 32.352 жидів (10.4) і 3.144 осіб інших віроісповідань.

З того бачимо, що приріст греко-католиків дуже незначний, значно слабший від православних, римо-католиків, а навіть жидів. Чи думає у нас хто над цим явищем?

Перші мешканці концентраційного табору в Голяндії.

АМСТЕРДАМ, 10. 4. ПАТ. У форті Русвік, на південь від Утрехту створили концентраційний табор для прикрих чужинців. Вчора замкнули перших інтернованих сімох комуністів з Німеччини.

Прем. Флянден і мін. Ляваль виїхали до Стрези.

ПАРИЖ, 10. 4. ПАТ. Нині в год. 9.30 виїхали до Стрези прем. Флянден і мін. Ляваль з цілою делеґацією.

Весілля прем. Ґерінґа.

В середу, 10. квітня ц. р. відбувся шлюб прем. Ґерінґа з артисткою державного театру Еммою Зоннеман. У вівторок пополудні молоді приймали в палаті Ґерінґа дуже багато осіб, які складали їм побажання і дарунки. Ґерінґ подарував своїй дружині діядем з 35 самоцвітів, вартости 100 тисяч марок. Відомий композитор Ріхард Штравс передав Ґерінґові рукопис опери „Арабеля", делеґація старшин райхсвери і маринарки люксусовий яхт вартости 300 тисяч марок, Люфтганза літак, обитий багряним сафіяном, вартости 130 тисяч марок. Союз обезпеченевих товариств уфундував 50 премій по 500 марок для дітей — дівчат, яких хресними батьками буде Ґерінґ з дружиною.

Усіх дарунків і делеґацій годі вичислити. Вчора вечором відбулась теж святочна вистава в Опері тільки для запрошених гостей. Після вистави прем. Ґерінґ зі своєю нареченою приглядались з балькону опери походові пробоєвих відділів. У середу поліція замкнула сильним кордоном всі вулиці, якими їхав прем. Ґерінґ з нареченою до шлюбу. Здовж цих вулиць 33 тисячі членів пробоєвиків утворило шпалір.

Ратуш потопав у квітах і державних прапорах. Над ратушем кружляли весь час літаки. В год. 11.15 передполуднем прем. Ґерінґ поїхав прегарною лімузиною по свою наречену. Опісля відїхали до будинку канцлера, де ждали на молодих канц. Гітлер і міністер оправедливости Керль. В год. 12-ій молодята зі свідками і весільним почотом приїхали до ратуша, де в присутности бурмістра Сама підписали шлюбний документ. В год. 1-ій пополудне відбувся ще шлюб в евангелицькій катедрі, який давав єпископ Мілер.

Весілля закінчилось величавим бенкетом для 400 осіб у готелі „Кайзергоф".

—o—

Бандитизм серед большевицької молоді.

МОСКВА, 10. 4. ПАТ. Головний прокуратор СССР заявив большевицьким журналістам, що поведе безоглядну боротьбу зі злочинністю малолітніх згідно з постановами декрету, який вводить кару смерти для малолітніх.

Прокуратор запевняв, що до злочинности намовляють малолітніх вороги большевицького режіму і тому це є боротьбою проти большевицької правовости.

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Хто перший** відвідає український маґазин взуття **„Такт"**, Львів, Ринок 43, де також на замовлення виконують всі шевські роботи солідно, дешево й скоро — даю 2% на Рідну Школу. 1132 8-10

— **На свята** найдешевше джерело закупна першої якости **вудженини і мяса,** волового, телячого, вепрового в нововідкритих мясарських склепах **„Центросоюзу"** при вул. **Личаківській ч. 50 і Жовківській ч. 175.** Замовлення приймають крамниці або телефоном 289-27. Для крамниць гуртом відповідний рабат. 1235

— **Пригадуємо,** що 12. квітня 1935 (пятниця) в год. 6. вечором відбудуться **Загальні Збори Товариства Українсько-руських Правників у Львові** в домівці Тов. Українська Бесіда (Народній Дім). — Головна Рада. 1348

— **Сезон у Черчі.** Весняний сезон у Черчі починається вже 1. травня. Хворі на ґіхт, ісхіяс, проволочну ревму, недуги нирок, шлунка, жіночі та нервові, мають добру нагоду дешевого й вигідного лікування. 1340а 1—5

— **З Українського Лікарського Товариства.** В пятницю 12. квітня в год. 19. відбудеться у домівці Товариства при вул. Підвалля 7, І. реферат д-ра Т. Бурачинського: Звіт діяльности Лікарської Палати. 1351

— **Дискусійний діяльоґ** переведуть 14. ц. м. в год. 6. веч. у салі „Молодої Громади" (Народня Гостинниця І. п.) М. Рудницький і д-р М. Гнатишак на тему „Чи письменник мусить мати світогляд?" Вечір улаштовує „Т-во письменників і журналістів"; **вступ вільний і для нечленів.**

— **Українська пяністка в радіо.** У вівторок 16. квітня ц. р. в год. 16.45 попол. відбудеться у львівському радіо фортепяновий речітаць відомої нашої пяністки Надії Біленької-Лаврівської. Авдиція триватиме 20 хвилин. У програмі твори Скотта, Дебюссі і Рахманінова.

— **З прогульок т-ва „Основа".** Після звидження цілої низки українських культурно-освітних та економічних установ, прийшла пора на наймолодше дитя нашого рідного промислу. Понад 40 членів т-ва „Основа", що цікавляться розвитком дрібного українського промислу, звиділо недавно фабрику цикорії „Луна", що є власністю „Суспільного Промислу". Цікаво і просто зі здивуванням слухалось фахових пояснень та історії розвитку цієї нової станиці. Хоча щойно два роки праці має вона за собою, бореться з поважною конкуренцією і має проти себе жидівських купців, то всежтаки зуміла „Луна" як слід загосподаритись та розвинути своє підприємство. Екстензивність „Луни" не лежить у тому, що в дотеперішніх льокалях їй за тісно, отже піднаймає нові, не в тім, що анґажує надалі нові сили, даючи варстат праці нашим безробітним, що вибудувала власну сушарню цикорії в Жовкві, але саме в тому, що взялась вперше садити та плекати бурак-цикорію таки на нашій землі. Це мабуть одинока своєрідна ділянка нашого промислу, що в 100 проц. є самовистарчальна. Наш селянин садить цикорію і має запевнений збут по добрій ціні. Сирівець сушиться на місці, а сушення, перероблене у Львові, дає консументам добрий, здоровий та дешевий напиток. Про це мали змогу переконатись Основяне особисто, коли дирекція частувала їх опісля смачною кавою-пражінь. Пили її радо і з приємністю та захвалювали її прекрасний смак. Спільна знимка під будинком, де міститься „Луна" закінчила ту цікаву прогульку.

— **Святочні ферії у школах.** Кураторія львівської шкільної округи зарядила: У школах, які святкують римо-кат. свята святочні ферії триватимуть від середи 17. квітня включно до посвяточного вівтірка 23. квітня включно. Наука почнеться в тих школах 24. квітня. Тому що день 24. квітня припадає на середу по греко-кат. обряді, молодь греко-кат. обряду, яка доїзджає до шкіл, у яких святкують свята на основі римо-кат. обряду, треба звільнити того дня, себто 24. квітня і в дальших днях від науки аж до 1. травня включно. У школах, що святкують свята на основі греко-кат. обряду, святочні ферії триватимуть від гр.-кат. четверга, себто 25. квітня включно до 1. травня включно. У школах, які святкують свята на основі обох обрядів: римо-кат. і греко-кат. святочні ферії триватимуть від 18. квітня включно до середи після греко-кат. свят, себто до 1. травня ц. р. включно.

— **Щедра допомога голодній Яворівщині.** Дирекція Центросоюзу призначила на пасху для голодного населення Яворівщини 500 кг. ковбаси і 50 кг. мила.

— **Лайдацькі методи большевицьких публіцистів.** У московських „Ізвестіях" з дня 26. березня ц. р. читаємо в телефонограмі з Києва таку нікчемну замітку: „Сегодня в связи с открытием памятника Тарасу Шевченко „Висти" публикуют интересный документ о лицемерии западноукраинских националистов. Шпион польской дефензывы и „ученый" К. Студинский в припадке откровенности рассказывает в своей брошюре о том, как „почтили" память Т. Шевченко в Львове". Далі цитують „Ізвестія" вимок із брошури проф. Студинського, де говориться про те, як то львівський маґістрат спротивився будові памятника Шевченкові напроти домів Н. Т. ім. Шевченка у Львові. Цю замітку „Ізвестій" зацитували ми на те, щоби показати, як виглядає „мораль" большевицьких публіцистів, які ще перед трьома роками хвалили проф. Студинського, вважаючи його прихильником „пролетарської культури", а тепер звуть його „шпіоном дефензиви". Колись проф. Студинського вони використовували, а тепер подло копають.

— **Охорона лісів у Карпатах.** На зборах Польського Природничого Т-ва у Львові принято важні резолюції в справі охорони лісів у Карпатах. З уваги на те, що ліси зменшують небезпеку повіней, які винищують щороку величезні простори краю, збори зажадали, щоби: 1) заборонити безоглядне вирубування лісів у Карпатах і на Підкарпатті; 2) залісити негайно оголочені з лісів околиці; 3) створити фонд на наукові досліди в Карпатах над впливом, який мають ріжні роди землі на якість води, що спливає гірськими потоками і ріками, та над ґеохемічними змінами; 4) створити технічну маґістратуру для виладження плянів охоронних реґуляційно-водних плянів. На цей фонд крім дотацій з державного скарбу слід призначити всі грошеві кари за нарушення закону про охорону лісів.

— **Стягали безправні оплати з літників.** Перед судом у Львові станула ціла громадська управа з Рясни Польської під Львовом за те, що збирала безправно „кліматичні оплати" з літників, які мешкали в присілку Лучки, що творить з Бруховичами одну кліматичну місцевість. Крім того брала безправно будівельні оплати і все разом ховала до власної кишені. Під закидом зловживань урядової влади та спроневірення, що тривали пять літ, станули перед судом б. начальник громади Мацей Ястшембський, його заступник Ян Дзендзеляк, асесор Войцех Мазурчак і писар Міхал Грох, б. постеруиковий.

— **За комуністичну плахту.** Суд присяглих у Львові розглядав справу 19-літн. робітника Мошка Вайнтравба і 21-літн. приватної урядачки Ґені Адлер, що відповідали за комуністичну аґітацію. Арештовано їх у січні п. р. на вул. Газовій, як розвивали плахту з комуністичними кличами. Адлерівну засуджено на 3 роки, а Вайнтравба на 2 роки вязниці.

— **Зловживання в громадській господарці.** Перед перемиським судом станули війт із Журавиці Максим і громадський писар Пятницький під закидом зловживань на шкоду громади. Вони довгі літа крали громадські гроші, покриваючи браки фальшивими квітами. Зловживань допускались так спритно, що контроля не могла їх викрити. На розправі не признаються до вини, викручуючись як могo. Розправа триває дальше.

— **Краєва хроніка.** Стрийський суд засудив Ядвигу Кравс на місяць арешту за образу польського народу. — Презеса „Звйонзку Інвалідів із Миколаєва засудив суд на 8 місяців вязниці за спроневірення. — У Городищі (Станиславівщина) отруїлася сільним квасом 15-літня Леокадія Щербан, дочка службовця спіртового монополю. Перед самогубством написала 40 листів до приятельок.

— **Утопія чи дійсність?** Фільма, грамофон і радіо — винаходи останніх часів, сьогодні дуже важливі чинники новочасного життя, є один від одного залежні і взаємно доповняються. І то не лише тепер, але й в самих початках свого істнування. Колись, разом з телевізією вони творитимуть одну промислову та артистичну цілість. Це буде великий комплект, з так високим рівнем культури і цивілізації, що сьогодні не можемо цього собі уявити. Це буде осередок всіх можливих чинностей людського духа. Така новочасна сполука фільми, ґрамофону, радія і телевізії створить світовий осередок всіх творчих сил. Радіо, чи там фільмова телевізія, дасть нам живе справоздання, швидке і безпосереднє. Замісць глядачів, часописів та книжок, будуть видаватися „теле-друки", які живим словом, репродукцією звуків, барвних образів, повідомлять нас докладно про все. Письменник майбутнього буде чарівником, поет буде виповідати свої поетичні надхнення при помочі фантастичних винаходів. Театр та концерти прийдуть до нас до дому. Це будуть артистичні репортажі спортових змагань, на яких не будемо тиснутися на трибунах, але будемо обсервувати їх, сидячи на вигідному кріслі. Також нові, дійсно нові театри будуть скупчуватися переважно у радіових розголосеях. Тут будуть експериментувати чільні артисти зі світлом, барвою, музикою, драмою, літературою і чистою поезією, аж вкінці почуємо „танкову сонату на електропіяніні". А коли це нас не буде цікавити, то попросту натиснемо малий ґузик нашого апарату і будемо свідками поїздки на дно океану або найновіших дослідів і експериментів над атомами. Мікрокосм і макрокосм... А посередині людина, до якої так близько будуть ці два світи. І останній поет в найбільш глухої провінції не буде вже писати про місячну ніч: „соловейко співає, дерева пахнуть...", але малюватиме свої фантазії повні здорового, ліричного чару і виповідатиме їх ваттами, амплітудами, хемічними взорами, льоґаритмами, синусами і косінусами. Не буде поодиноких відділів штуки. Не буде окремих працівників. Буде вірцево орґанізована велика цілість, окружена фахівцями. І внаслідок спільної праці будуть повставати артистичні твори блискучої краси. Так. Бо вже тепер нас не дивують успіхи телевізії. Вже тепер на нашу думку, книжки заміновані акустично звуковими клішами або фільми, висвітлювані телевізором, або радіові денники — це речі недалекого майбутнього. Ми знаємо, що все це раніш чи пізніш буде.

— **Діти повинні звикати** постійно полокати уста і чистити зуби Одолем. Дезинфекційні прикмети Одолю хоронять зуби перед псуванням і спричинюють свіжий чистий віддих. Одоль це добродійство для зубів. В кожній краплі сила!

— **ЗАПЕРТЯ.** На підставі опінії університетських клінік, ділання гіркої води **FRANCISZKA JÓZEFA** є успішне і хорі радо її вживають

З кіна.

КІНО „ХИМЕРА": „ЧОТИРЬОХ ДЖЕНТЕЛЬМЕНІВ".

Чи герої цієї фільми справді „джентельмени", чи тільки звичайні собі пєнки, про це не можна знати ані з наголовку, ані з дії. Це наївна погідна комедія зі своєрідним американським гумором, що не ставить великих вимог до глядача, який хоче сміятись будь із чого. Три герої — жалюгідні коміки, на кожний випадок смішаки, четвертий — 100-відсотковий герой любовної історії О'Бріен, що має за партнерку Мері Браєн, симпатичну акторку. Програму доповнює коротенька фарса з Бастером Кітоном, що як годинникар псує годинники і як аматор цирку вчиться акробатики.

Дивогляди.

СЕЛО ВЕЛИТНІВ.

Бретонське село Анмер має 150 мешканців ростом від 180 до 2 метрів. Париські біольоги та вчені вислали туди окрему комісію, щоб прослідила, які причини цього надмірного їх росту. Вчені ствердили, що велитні відзначаються дуже слабим умовим розвитком. Є здогад, що деякі складники у землі, змішані з поживою впливають на цей неприродний фізичний проям.

СОНЦЕ КУХАРЕМ.

На каліфорнійському побережі у Сан Дієго відчинили перший ресторан, де приладжують страви не на вогню, а під впливом сонячного проміння. Під доглядом інжиніра і двох кухарів ставлять на бляху страви облиті оливою і наводять на них дзеркало. Сонце не варить так швидко, як вогонь і гості в ресторані мусять нераз довше чекати на свою страву. Але за той час вони не нудьгують, бо приглядаються, як це робиться на їх очах.

НА ОДНІЙ НОЗІ.

Один безробітний у Міляно заложився з підприємцем одного великого варієте за 5000 лірів, що перейде з Міляно до Венеції на одній нозі. У дорозі вільно йому відпочивати доволі, але не на двох ногах. Аматор такого проходу гадає перескакати цю далеку віддаль за 6 тижнів. Він нічим не рискує, бо при порожній кишені і так не заплатить нічого, коли заклад програє.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

Станиславів — Шевченкові. Від сорок літ відбуваються у Станиславові весною вечерниці в честь генія України. Від часу, як наша свідома українська громада була ще дуже нечисленна і мала, аж до останніх днів відбувалися такі вечерниці часом з ліпшим, часом з гіршим успіхом. Не було ще у Станиславові хору, то складали його спеціяльно „ад гок" свідомі одиниці, а коли й це не вистарчало, то спрошували собі хористів нераз іздалека. Опісля, як основано „Станиславівський Боян", то він при співучасти всіх товариств робив такі вечерниці щорічно. Від проф. Желехівського й Остапа Левицького почавши промовляли на тих святах ріжні люди зпоміж місцевих і запрошувані з цілого краю, а почавши від Біликовського, Якубовича, Франкевича управляв хорами на тих святах цілий гурт диригентів. З часом Станиславів розвинувся, свідомий український елемент зріс у ньому і зростає постійно. Поруч наших помісцевих установ повстали по всіх передмістях читальні „Просвіти" з власними домівками, зі своїми рухливими драматичними гуртками й хорами, що згуртували у себе все життя передмість. Цього року вперше кинено у Станиславові думку, що головні, репрезентаційні Шевченківські вечерниці у Станиславові мають бути влаштовані силами всього громадянства, як міста, так і передмість. Вечерниці ті відбулися 6. квітня в домівці „Сокола" при випродажній салі. Участь у вечерницях взяли: відомий вже від кількох літ зі своєї здисциплінованости і згідности у виконуванні творів хор „Думка", що організує під проводом мґра Л. Крушельницького разом ремісничу й академічну молодь; хор відспівав гарно вступну кантату; жіночий хор з Княгинина-Гірки, що під проводом п. Дувірака відспівав композицію Лисенка до слів Шевченка; мішаний хор з Княгинина-Бельведеру, що під управою дир. Ворончака відспівав бездоганно дві пісні; врешті мішаний хор „Станиславівського Бояна", що відспівав під дириґентурою проф. Недільського „Похоронний марш" Лисенка, а під дириґентурою проф. Барвінського Псальму Бортнянського і з обох цих точок вивязався дуже добре. Вправді добір цих двох точок на вечерниці Шевченка не можна назвати вдатним, але це пояснюють тим, що для Шевченка з музикою Лисенка все місце на Шевченківських вечерницях. А відспівання псальму Бортнянського на святі Шевченка, котрий у своєму житті все так любив псальми, подивляв їх і перекладав кілька на українську живу мову — також на місці. Вступне слово мґра Куницького і своїм змістом і виголошенням зробило найкраще враження. Свято доповнив ще свій наш оперовий співак п. М. Голинський, що був атракцією свята. Він прибув, щоб віддати честь Кобзареві в місті, де перед 16 роками виступив з великим успіхом за часів української влади перед президентом і цілим народнім секретаріятом. Свято закінчилося відспіванням нац. гимну. **Ю. Е. О.**

СНЯТИН.

Тарасове свято в Снятині. Заходом кружка „Рідної Школи" під проводом голови в особі трудящого і дбайливого проф. Проця відбувся дня 31. березня в салі української міщанської читальні святочний концерт для вшанування памяти Тараса Шевченка. На вступі відспівав місцевий мішаний хор, у більшости зложений з міщан, „Заповіт" — композицію Вербицького, що його публика вислухала з повагою стоячи. Опісля виголосив проф. Дм. Николишин з Коломиї святочну промову, в якій вияснив переломове значіння поетичної спадщини Поета в формуванні національно-державницького світогляду інтелігентної верстви народу, живучість та актуальність його ідей і кличів, а вкінці вказав на обовязки українського громадянства в сучасний момент. Промова, не без алюзій на сучасні снятинські відносини, залишила бажане враження. З черги йшли музично-вокальні продукції. І так: мішаний хор виконав 1) Лисенкове „Вмер батько наш", 2) Черкасенка-Стеценка „Вкраїно мати", 3) Шевченка-Розлольського „Сонце заходить" і 4) Кантату до Почаївської Божої Матери; мужеський хор „Мені однаково" Шевченка-Сичерчинського. Хорами управляв п. Олесь Левицький і виказав, що добре визнається на веденні хору, бо зумів з доволі сирого матеріялу скласти добру й задовольняючу цілість. Поминаючи дрібні нерівности, такі звичайні і зрозумілі в умовинах дорівочної праці на провінції, в цілому осягнув він гарні успіхи. Побажатиб тільки, щоб не переривалася праця в хорі, а тоді ще кращий буде ефект. Згадатиб на цьому місці й видатну працю акомпаніяторки п. Орисі Тисяк, що й зі свого боку причинилася до вдоволяючих успіхів хору і солістів. Перший з них, п. д-р Ганкевич, місцевий адвокат, відспівав бездоганно мельодійним барітоном а) „Ой Дніпре, мій Дніпре" Шевченка-Лисенка, б) „Ой не стелися, зелений барвінку" та в) „Ой у полі верба" та ще кілька наддатків, які вимогла на нім публика заслуженими оплесками. Другий, п. Файґель, адвокат із Заболотова, відіграв на скрипці а) Рубінштайна-Венявського оп. 44, б) Келера „Степову ідилію" оп. 134 і ще один наддаток. І цей удатний виступ заслуговує на признання. Зокрема треба згадати прекрасно виголошену деклямацію „Суботів" Шевченка; молода декляматорка п-а Л. виявила неабиякий хист. В загальному концерт залишив дуже миле враження, до чого причинилася також гарно килимами й зеленю прибрана сцена, а також селянський однострій хористів: жінки всі були повбирані в ношу дооколичних сіл. Сліб би таку моду завести скрізь на наших провінціяльних концертах. Публики було доволі. Всім, що натрудилися й заклопоталися коло свята, належиться признання й подяка. **Гість.**

ВІДГУКИ ДНЯ.

Слова і діла.

Монсіє Лявваль:

„Франція все була звеличницею мира і прихильницею добросусідських взаємин. Тільки любов може направити ті лиха, що їх спричинила ненависть війни. Тому з любови до ідеї мира, в почутті відповідальности перед народом та історією, ми мусимо звертати пильну увагу на те, щоби друга світова війна не повторилася!"

І — французький парлямент ухвалює два міліярди на будову нових бомбометних літаків.

Льорд Іден:

„Джентельмени! Був я в Парижі, Празі, Варшаві і Москві. Всюди те саме горяче бажання вдержати мир за всяку ціну. З приємністю можу ствердити, що екселенція Літвінов надзвичайно миролюбно настроєний та що цілий Радянський Союз тільки й мріє про те, щоби всі держави світа подали собі дружно руку. Ми, англійці, все були речниками ангела мира і такими останемо на завжди!"

І — англійський парлямент ухвалює міліони фунтів штерлінґів на дозброєння танків.

Мистер Рузвелт:

„Америка — край Вашинґтона і Лінкольна, край золотої свободи, не може замкнути очей на небезпеку нової війни в Европі. Своєю поставою, своїм авторитетом мусить Америка врятувати мир і охоронити людство перед нещастям збройного конфлікту!"

І — американський парлямент проголошує обовязок загальної військової служби.

Товариш Літвінов:

„Всім! Всім! Всім! Совітська Росія, ущаслививши своїх горожан найкращим режімом, хоче збирати плоди своїх пятилітох. Тому піде в кожною буржуазною державою, яка хоче світового мира так щиро, як ми. Нераз ми вже дали доказ на те і нераз ще дамо!"

І совітський парлямент ухвалює три міліярди рублів на моторизовані гармати та рішає змінити знану пісню про світову пожежу так: „Ми на клопіт всім буржуям світовий спокій роздуєм!"

Герр Гітлер:

„Німеччина хоче жити в згоді зі всіми, що щиро хочуть мира. Ми не маємо ніяких заборчих плянів, ніяких відплатних замислів. Німецькому народові потрібний мир, ще раз мир і ще раз мир!"

І видає наказ про загальну військову службу та розбудову воєнної фльоти.

Добродій Гаврило Мученик:

„Ми?!... Ми народ, який провадив і буде провадити боротьбу на два, три і чотири фронти. Хто нас може зломити? Нас є грубі міліони, і як тільки дірвемось до держави, то ми вам усім покажемо по чому локоть кваші. Наші інституції це твердині, яких нема сили рушити. Коли ми усміхаємось, то ви не думайте, що це щиро. Ми тільки вдаємо. Бо кожний з нас тільки промишляє над тим, якби то вас перехитрити і ручу вам, що перехитримо. Недаром нас назвали хитрими москалі, коли... зайняли Україну. Хочете знати щось ближчого про нашу силу, прийдіть — подивитесь, волосся вам дубом стане. Ви нас не допікаєте! Кажете: „Народня Сила" тріснула і робите алярм... Пардон! „Народня Сила" 385, а за рік буде 400! А „Рідний Грім"?! А „Всі Враз"?! Це ж імпозантні досягнення нашої енергії, зорганізованости і добре обдуманого пляну на будуче, який вас буде дорого коштувати!"

І — — — — — — — —

І що?!...

Галактіон Чіпка.

СПОРТ.

ВІДЗНАКА ФІЗИЧНОЇ СПРАВНОСТИ.

§ 1. Український Спортовий Союз установлює „Відзнаку Фізичної Справности", як зверхнє признання всесторонніх осягів у ділянці фізичної справности.

§ 2. Метою відзнаки Фізичної Справности є: а) заохотити широкий загал до якнайбільше всестороннього фізичного виховання та скріплення відпорної сили організму; б) зберегти силу й фізичну справність до пізної старости.

§ 3. Добуття Відзнаки Фізичної Справности вимагає пятикратної успішної проби в ріжних ділянках спорту та є іспитом сили легенів і серця, сили мязів, витревалости, скорости в орієнтації, сили волі та зручности.

§ 4. Відзнака Фізичної Справности ділиться на три кляси: а) відзнака бронзова, б) відзнака срібна, в) відзнака золота.

§ 5. Відзнаку Фізичної справности признає і надає Український Спортовий Союз через кожночасно Спортовою Радою уповажнених заступників по справдженні осягів пятикратної проби. Відзнаку набувається власним коштом.

§ 6. Про відзнаку Фізичної Справности може старатися кожний українець (-нка), що покінчив 14 (16 жінки) рік життя та не поповнив злочину користолюбивости.

Відзнаку тратить той, хто поповнить злочин незгідний з честю людини, зокрема українця.

§ 7. Відзнаку бронзову дістає той, хто візьме участь в організованих Українським Спортовим Союзом іспитах справности та в часі 12 місяців відбуде 5 успішних проб справности (по одній з кожної групи).

§ 8. Відзнаку срібну дістає той, хто 4 роки з перервами або без виповнить умовини, потрібні до здобуття бронзової відзнаки.

§ 9. Золоту відзнаку дістане той, хто 8 літ без огляду на перерву виповнить умовини, потрібні до здобуття бронзової відзнаки, або по скінченні 35-го року життя виповнить умовини, потрібні до одержання бронзової відзнаки для віку літ 21—28.

§ 10. Проби Фізичної Справности поділені на 5 груп. В кожній групі є по кілька вправ. Іспитований може в кожній групі вибирати довільну вправу.

§ 11. Український Спортовий Союз означує спосіб переводження проб справности, контролі осягів та спосіб надавання відзнаки окремим правильником.

§ 12. Відзнака Фізичної Справности стає обовязуюча з днем проголошення в офіціяльному часописі У. С. С-у „Готові".

ОКРУЖНИЙ БІГ НАВПРОСТЕЦЬ.

Легкоатлетичний субреферат львівської округи повідомляє, що в неділю 14. квітня, відбудеться окружний біг навпростець Львівщини: легкоатлетів на 3 км., юнаків та юнорів на 2 км., жінок на 1 км. Збірка і старт в год. 10. на площі С. Б. при вул. Стрийській.

С. К. РУСЬ (УЖГОРОД) — С. К. БЕРЕГОВО 2 : 0

Перемога ужгородської „Руси" над сильним противником, що одинокий у минулому сезоні виграв

в „Русю" у змаганнях за мистецтво. Тому, що в мин. неділю програв головниЙ суперник „Руси", Спишська Нова Весь в Ч. С. К. — Ужгород 0 : 1, наша репрезентативна дружина в Ужгороду має ще виглядн здобути мистецтво, якщо і в усіх дальших змаганнях буде так грати, як мин. неділі зі С. К. Берегово.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

ПРАГА: Спарта — Славія 2 : 1 (0 : 0). Чеські „дербі" закінчилися перемогою Спарти, яка по чотирьох роках знова висунулася на перше місце в табелі і провадить одним пунктом перед Славією. Видців 28.500. Дальші вислідн: Колін — Д. Ф. Ц. 3 : 2, Кладно — Теплінер 4 : 0, Вікторія (Пільзно) — Простейов 1 : 1, Жіденіце — Богеміенс 1 : 0, Чехія Карлін — Пільзно 1 : 0.

ГЛЄСҐО: **Шотляндія — Англія 2 : 0 (1 : 0).** Заслужена перемога шкотів, які грали краще і доцільніше. Видців 131 832!!!

ВІДЕНЬ: Фаворітнер А. Ц. — Вієнна 2 : 2, Рапід — Лібертас 3 : 1, Австрія — Спортклюб 3 : 0, Вакер — В. А. Ц. 3 : 0, Адміра — Ф. Ц. Він 3 : 2, Ф. А. Ц. — Гакоаг 1 : 1. Табеля представляється так: 1) Рапід 29 пунктів, 2) Адміра 22, 3) Вієнна 20, 4) Вакер 18, 5) Австрія 16, 6) Лібертас 15, 7) Ф. Ц. Він 14, 8) Ф. А. Ц. 14 9) Спортклюб 12, 10) Фаворітнер А. Ц. 12. 11) В. А. Ц. 11, і 12) Гакоаг 9 пунктів.

БУДАПЕШТ: Гунґарія — Шегед 4 : 1; Ференцварош — Кіспешті 4 : 0; Сорошкар — III. Округа 1 : 1; Будай — Аттіля 3 : 1; Бочкай — Фебус 2 : 0; Уйпешті — Сомогі 5 : 0.

МІЛЯНО: В мистецтвах Італії провадить Ювентус (Торіно) 33 пункти, перед Фльоренція і Амброзіяна (Міляно) по 32 пункти.

ЛЬОНДОН: Льондонські „дербі" Арсенал — Чельсі закінчилися вислідом нерішеним 2 : 2 без уваги на непогоду видців було 72.203. В мистецтві веде Арсенал (Льондон) 48 пунктів, перед Сендерленд 46 пунктів і Менчестер Сіті 43 пункти. Всі дружини розіграли вже по 37 змагань. (Всіх змагань мають розіграти 42, бо ліґа має 22 клюби).

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

о. Осип Годунько: ПРЕСВЯТАЯ БОГОРОДИЦЕ СПАСИ НАС. Перша читанка з прикладами. Додаток: Молебен до П. Діви Марії. Львів, 1935. Накладом о. Ярослава Милевича. Стор. 25. ф. 8-о.

ЖУРНАЛИ.

СВІТЛО Й ТІНЬ, фотографічний журнал ч. 4, за квітень 1935. Зміст: Знимки тематичні. — Яку камеру вибрати? — Від редакції. — Техніка інфра-червоної фотографії. — Технічний куток. — Шикаґська виставка УФОТО. — Краєзнавчий куток. — З нових фотопромислу. — Важне для всіх українських світлиців. — Вислід фотографічного конкурсу „Зима". — З нашого досвіду. — Від Адміністрації.

ВОГНІ, ідеологічний журнал нового покоління. Львів, березень — квітень 1935. Р. V. Ч. 7—8.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 11. IV. год. 7·30 веч. „Крик".
Пятниця, 12. IV. год. 7·30 веч. „Небожеська комедія".

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 11. IV. год. 7·30 веч. „Подружий мете".
Пятниця, 12. IV. год. 7·30 веч. „Подружий мете".

Кіна.

АДРІЯ: „Заглада світа" Гаррі Піль.
АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія".
АТЛЯНТИК: „Московські ночі".
ВАНДА: „Збещещена", Завіщання д-ра Фу-Манчу".
ҐРАЖИНА: „Вероніка" (Фр. Ґаль).
КАСІНО: „Весела вдова" оперетка Легара (в Мор. Шевалів та Мекдональд).
КОЛІСЕЙ: „Двобій жінок" і ревія „Весна, гріх і сміх".
КОПЕРНИК: „Людина, що продала голову".
МАРУСЕНЬКА: „Клеопатра".
МІРАЖ: „Танець кохання", „Чи Людина то дівчина".
МУЗА: „Весняна парада" (Фр. Ґаль).
ПАКС: „Вірлятко" та тижн. ПАТ-а.
ПАЛЯС: „Антко - поліцмайстер" (Дима).
ПАН: „Кохання Фрайляйн Доктор", „Створена до цілування".
РАЙ: „Каріока".
СВІТ: „Мікі Маус", „Новочасний Робінзон Крузо".
СОНЦЕ: „Небесні птахи" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Двобій зі смертю" і ревія.
УТІХА: „Віва Вілля!" та ревія.
ХИМЕРА: „Чотирьох джентельменів" і Бастер Кітон.

Закордонне радіо.

Четвер, 11. квітня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 20·00 Концерт, 17·30 Віольонч. дуети, **Кошиці** (259,1) 18·00 Спів (у програмі твори закарпатських композит.), **Прага** (470,2) 17·50 Давні й нові сонатини, 20·05 Симф. концерт, **Париж** (1648) 12·15 Камер. концерт, 20·45 „Ромео і Юлія" др. симфонія Берліоза, **Білгород** (437,3) 17·00 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·30 Солісти (скр., клявесин), 20·10 Вес. концерт, 23·00 Суч. музика, спів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина 20·10 Пісні молоді, **Кельн** (455,9) 12·00 Концерт, **Франкфурт** (251) 20·15 „Польська кров" оп. Недбаля, **Мінхен** (405,4) 15·00 З життя мужиків — вок. авд., 16·10 Солісти, **Будапешт** (550,5) 17·30 Концерт, 17·40 „Реквієм" Вердія в вик. Швайц. Т-ва Учителів Співу, **Міляно** (368,6) 11·30, 19·00 Легка музика, 17·05 Вок. концерт, 21·00 „Кармен" оп. Бізета, **Рим** (1208) 13·05 Муз. радіофільма, 17·05 Солісти, 20·45 Симф. концерт.

Пятниця, 12. квітня 1935.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 15·40 Твори на два обої та форт., 17·35 Пісні в супр. альтівки, 19·30 Рел. музика, 21·35 Арії та пісні, **Брно** (325,4) 19·30 Прогулька по славянських краях (муз. попурі), **Прага** (470,2) 19·10 Вок. октет, 20·50 Концерт (скр. Сігеті), **Париж** (1648) 20·00 „Богема" комедія Міржера в муз. ілюстр., **Білгород** (437,3) 12·00 Військова музика, 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 17·00 Концерт, 21·00 Октет, **Франкфурт** (251) 16·00 Фортеп. ресіталь, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 17·30 Скр. ресіталь Міґуеля Кандели, **Кельн** (455,9) 21·00 „Де цитрина доспіває (концерт есп. музики), **Ляйпціґ** (382,2) 16·00 Нім. пісні (Койх сопр., Вехслер альт), **Будапешт** (550,5) 13·40 Сп. ресіталь, 17·30 Циг. муз., 22·15 „Тангайзер" оп. Вагнера (фраґм.), **Міляно** (368,6) 11·30, 13·25 Легка музика, 21·20 Популярні пісні, 22·15 Концерт есп. музики, **Рим** (420,8) 16·00 Трансм. з акад. св. Сесилії (сп. ресіталь муринської співачки Марії Андерсен), 20·45 Концерт.

Львівське радіо.

Четвер, 11. квітня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 На нашому подвірячку — авд. для нар. шкіл, 12·30, 13·18 Муз. поранок, 13·00 Хвилинка для жінок, 13·05 Полудн. денник, 13·45 З ринку праці, 13·5· Експорт, 13·55 Біржа. 14·00 Легка музика в вик. військ. орхестр із гр. пл., 16·45 Музика в дітočому світику. 17·00 З ділянки розвоєвих дослідів (Біольоґія), 17·15 Театр Уяви: авд. „Стан. Ценцек, помпяр", 17·50 Спорт. порадник, 18·00 Камер. концерт, 18·15 Конрад і світ (сусп. погляди), 18·30 Листи та програми, 18·40 Сільна рерум, мист. життя, 18·45 Рекламовий концерт, 18.50 Американські пісоньки, 19·15 Питання популяризації, 19·25. 19·30 Спортові вістки, 19·35 Дрібні скрипкові твори, 19·50 Провідні ідеї нової конституції, 20·00 Легка музика, спів (Вітас), 20·30 Реклям. концерт, 20·40 Веч. денник, 20·50—0·50 Трансм. з Міляна з Театру „Ля Скаля": „Кармен" оп. Бізета; у перерві ок. 21·50 фраґм. із новелі Меріме „Кармен", ок. 22·50 муз. фейл., ок. 23·55 „Біле місто білих голубів".

Пятниця, 12. квітня 1935.

6·30 Ран. авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Секстет, 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Попурі й вальси з гр. пл., 13·50 Експорт, 13·55 Біржа, 15·45 Концерт орхестри, 16·30 Хвилинка питань — авд. для дітей, 16·45 Пісні в супр. форт., 17·00 „Дискутуймо" на тему праці й погляду на світ, 17·15 Форт. ресіталь Вельти Вайт, 17·40 Авд. для хори, концерт орх., 18·10 Театр Уяви: „Юда" песа Розтворовського (фраґм.), 18·30 Реклям. концерт, 18·45 Сальон. музика з ґр. пл., 19·15 Три знаки запиту, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Пісоньки 19·50 Авт. фейлетон, 20·00 Турист. порадник, 20·05 Музика з ґр. пл., 21·00 Веч. денник, 21·10 Як живемо та працюємо, 21·15 Муз. ґутірка, 21·25 Концерт познанського катедр. хору, 22·30 „Чистий лиризм" рецит. поезій, 22·40 Великописні науки: Спокуса, 23·00 Комунікати, 23·05 Легка муз. з ґр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·28—5·30 зол.

Нім. марка 1·95—2·05, фр. франки 34·80—35·05, шв. франки 171·50—172·00, фунти стерлінги 25·50—25·80, австр. шілінги 98·00—99·50, чеські корони 21·70—22·00, рум. леви 32·50—34·00, ліри 43·50—44·50.

Золото: Долари 9·00—9·08, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·80, Корони 36·60—36·80, Рублі 46·00—47·50. 1 гр. 5·92·44.

Срібло: Корони австр. 0·32, Рублі 1·40, Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Г. К. З. 44·50—46·25, 5 проц. дол. Б. Г. 51·50—53·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 44·00—45·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 47·00—48·50, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—53·50, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Премівки.

Доларівки 53·00 — 54·50, Інвестиційні 108·00—112·00, Будівельна 45·50—47·00.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від до	від до
Пшениця одноц.	17·75—18·00	
Пшениця збірна	16·75—17·00	
Жито одноціле	13·50—13·75	15·25—15·55
Жито збірне	13·00—13·25	14·75—15·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 10. квітня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 кг. масла франко маґазин	2·70 зол.
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·80 „
1 к. яєць	2·25—2·30 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло звишкова, на молоко і сметану сильна, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 10. квітня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята		за 1 кг.	2·50 зол.
Молоді кури	I. кл.	„	0·90 „
Старі	„	„	0·75 „
Підгодов. індики	„	„	1·10 „
„ індички	„	„	1·30 „
Пантарки	„	„	1·30 „
Молоді голуби за пару			0·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Українського Туристично - Краєзнавчого Т-ва „Плай" у Львові відбудуться в суботу 13. квітня 1935, в год. 6-ій вечором у домівці Т-ва „Українська Бесіда" у Львові при вул. Рутовського 22. **Виділ.** 2—2 214.

Замісць квітів на могилу бл. п. Стефанії Терлецької зложив батьківський комітет при школі ім. Князя Льва на Личакові 20 зол. на голодних Яворівщини.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Ванни, насіди, бадії поручає найдешевше Войтіх Заяць, Оссолінських 14. 9—10

Особа в середнім віці, інтеліґентна, добра хазяйка, що розуміється добре на варенню-печенню, управі дому і взагалі на всіх звичаях у домі священика, шукає місця до ведення хазяйства, найрадше у священика-безженного або вдівця. Зголошення прошу слати: Гр.-кат. парох. уряд Ваньовичі п. Самбір. 1347 1—2

Шукаємо солідного абстинента до ведення рахунків в Товаристві „Відродження" за скромною винагородою. Зголошення — Домініканська 11. 1349

ОГОЛОШЕННЯ.

Загальне Зібрання

Львівської філії Товариства „УЧИТЕЛЬСЬКА ГРОМАДА"

відбудуться в понеділок, 23. квітня 1935 р. в годині 9 рано в салях „Рідної Школи" при вул. Мохнацького ч. 12. у Львові з таким денним порядком:

1. Верифікація протоколу з попереднього Загального Зібрання.
2. Звідомлення з діяльности Ради філії та Провірної Комісії.
3. Вибір нової Ради філії та Провірної Комісії.
4. Організаційний реферат.
5. Внески та запити.

На випадок недостаточної скількости присутніх до важности ухвал, відбудеться Загальне Зібрання Львівської філії „Учительської Громади" в тому самому місці і в тим самим порядком нарад одну годину пізніше. Наради будуть відбуватися в українській мові.

Рада Львівської Філії Товариства
1350 **„УЧИТЕЛЬСЬКА ГРОМАДА"**

III. Звичайні Загальні Збори

Українського Товариства

Прихильників Мистецтва у Львові

відбудуться в пятницю, 19. квітня п. р. в год. 6-ій вечором в салі „Української Бесіди" при вул. Рутовського 22. 1 пов. зі звичайним порядком нарад. В разі браку потрібної скількости членів, Збори відбудуться годину пізніше без огляду на скількість присутніх.
1352 **ВИДІЛ.**

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенеі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	250·—
„ „ 1/4	130·—
„ „ 1/8	70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.